

Πρόεδρος: Ευ. Χατζίκος, Πρωτοδίκης

Δικηγόροι: Στ. Σταφυλάκης, Θ. Εμίρη, Επ. Αμπατζής, Π. Πιστιόλας

[...] 2. Στο άρθρο 6 παρ. 1 Ν 2121/1993 διατυπώνεται η θεμελιώδης για το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας αρχή του δημιουργού (αρχή της αλήθειας), σύμφωνα με την οποία ο δημιουργός ενός έργου είναι ο αρχικός δικαιούχος του περιουσιακού και του ηθικού δικαιώματος επί του έργου. Η αρχή αυτή συνδέει άρρηκτα τον δημιουργό με τη δημιουργική πράξη. Δημιουργός νοείται μόνο το φυσικό πρόσωπο που έχει την ικανότητα να δημιουργεί.

Αντίθετα, ένα νομικό πρόσωπο είναι από τη φύση των πραγμάτων ανίκανο να δημιουργήσει πνευματικό έργο και μόνο στις περιπτώσεις όπου η πρωτογενής κτήση επέρχεται κατά πλάσμα δικαίου (άρθρο 11 παρ. 1 Ν 2121/1993) είναι δυνατό να θεωρηθεί ως αρχικός δικαιούχος της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Τα νομικά πρόσωπα μόνο δευτερογενώς μπορούν να καταστούν δικαιούχοι περιουσιακών δικαιωμάτων (βλ. ΠΠρΑθ 5417/2000 ΕπισκεΔ 2001,221, Γ. Κουμάντο, Πνευματική ιδιοκτησία, 2002, 8η έκδ., σελ. 163-166, Δ. Καλλινίκου, Πνευματική ιδιοκτησία και συγγενικά δικαιώματα, 2008, 3η έκδ., σελ. 109-110, Κοτσίρη-Σταματούδη, Ερμ. Ν 2121/1993, α. 6, 1, 3-4, 6-8, 11/Α. Παπαδοπούλου, Π. Κοριατοπούλου-Αγγέλη, Δημιουργός, στο έργο Πνευματική ιδιοκτησία, Λημματογραφημένη ερμηνεία, 2008, σελ. 97).

3. Η διάταξη του άρθρου 8 Ν 2121/1993 επαναλαμβάνει την αρχή του δημιουργού, ώστε να αποκλεισθεί κάθε περίπτωση αμφισβητήσεως της στην περίπτωση του μισθωτού δημιουργού.

Συνεπώς, ο εργοδότης, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δεν αποκτά πρωτογενώς κανένα δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας επί του έργου που δημιουργήθηκε σε εκτέλεση της σύμβασης εργασίας από τον μισθωτό, αλλά μόνο δευτερογενώς κατ' άρθρο 8 εδ. β' Ν 2121/1993 (βλ. Εφθεσ 1929/2007 Αρμ 2008,216, Δ. Καλλινίκου, ό.π., σελ. 110-111, Κοτσίρη-Σταματούδη, Ερμ. Ν 2121/1993, α. 8, 5-7/Α. Παπαδοπούλου).

4. Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1 παρ. 1, 6 παρ. 1, 8, 65 Ν 2121/1993, 118 και 216 παρ. 1 ΚΠολΔ συνάγεται ότι ο εργοδότης, ο οποίος ενάγει τρίτον για προσβολή των μεταβιβασθέντων σε αυτόν κατ' άρθρο 8 Ν 2121/1993 περιουσιακών δικαιωμάτων, πρέπει για το ορισμένο της αγωγής του να κατονομάζει τον μισθωτό δημιουργό, που κατέστη πρωτογενώς δικαιούχος (βλ. ΕφΑθ 5321/1989 ΕΕμπΔ 1991,537, ΠΠρΑθ 6544/2006 ΔίΜΕΕ 2007,90 με σύμφωνο σημείωμα Μ. Κανελλοπούλου - Μπότη).

5. Η διάταξη του άρθρου 51 Ν 2121/1993 ορίζει τα εξής: «Εκδότες εντύπων έχουν το δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την αναπαραγωγή, με φωτοτυπικές, ηλεκτρονικές ή όποιες άλλες μεθόδους, για σκοπούς εκμετάλλευσης, της στοιχειοθεσίας και της σελιδοποίησης των έργων που έχουν εκδώσει».

Με την παραπάνω διάταξη εισάγεται στην ελληνική έννομη τάξη ειδικό συγγενικό δικαίωμα των εκδοτών στη σελιδοποίηση/στοιχειοθεσία. Η σελιδοποίηση περιλαμβάνει την τυπογραφική διάταξη, την καταχώρηση κειμένων, γραφικών και εικόνων, τη σχεδίαση, την εικονογράφιση, την επιλογή γραμματοσειρών, την τοποθέτηση στιγμάτων και άλλων γραφικών που καθορίζουν τη μορφή ενός

εντύπου.

Η στοιχειοθεσία είναι η τεχνική που καθορίζει την οικογένεια και τον τύπο των γραμμάτων, το μέγεθος τους και τη φόρμα που θα τους δοθεί με στόχο την τακτοποίηση των κειμένων στη σελίδα, ώστε μαζί με το υπόλοιπο υλικό (φωτογραφίες, σκίτσα, κ.λπ.) να είναι ευανάγνωστα και καλαίσθητα.

Η στοιχειοθεσία και η σελιδοποίηση κατά κανόνα δεν παρουσιάζουν το αναγκαίο δημιουργικό ύφος, ώστε να θεωρηθούν έργα των εικαστικών τεχνών.

Τούτο, όμως, δεν επιδρά στην προστασία τους, αφού το άρθρο 51 Ν 2121/1993 δεν θέτει ως κριτήριο την ιδιομορφία ή πρωτοτυπία της στοιχειοθέτησης ή σελιδοποίησης (βλ. Λ. Κοτσίρη, Ειδικό συγγενικό δικαίωμα εκδοτών - Ο τίτλος εντύπου ως σήμα και διακριτικό γνώρισμα, ΔΕΕ 2003,597 επ., Κοτσίρη-Σταματούδη, Ερμ. Ν 2121/1993, α. 51, 1, 4-5, 16/Κυπρούλη).

Εξάλλου, ως εκδότης νοείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο συμβάλλεται με τον δημιουργό και αναλαμβάνει την ενοχική υποχρέωση της «έκδοσης» του έργου, ήτοι της αναπαραγωγής και διανομής του στο κοινό (βλ. Γ. Κουμάντο, ό.π., σελ. 338, Α. Δεσποτίδου, Φύση και λειτουργία της εκδοτικής σύμβασης, 2003, σελ. 115, Χ. Τσίγκου, Εκδοτική σύμβαση, στο έργο Πνευματική ιδιοκτησία, Λημματογραφημένη ερμηνεία, 2008, σελ. 168).

Τέλος, οι εκδότες προστατεύονται κατά της αναπαραγωγής της στοιχειοθεσίας και της σελιδοποίησης «των έργων που έχουν εκδώσει», ήτοι αφορά έργα αναπαραχθέντα και διανεμηθέντα στο κοινό.

6. Στην προκείμενη περίπτωση, η ενάγουσα με την υπό κρίση αγωγή της εκθέτει ότι έχει ως σκοπό της, μεταξύ άλλων, τη δημιουργία έντυπου υλικού σε οποιαδήποτε πλατφόρμα εκτύπωσης και τη συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα με αντικείμενο την πληροφορική και τις τηλεπικοινωνίες. Οτι το χρονικό διάστημα 2001-2004 συμμετείχε στο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Safer Internet Action Plan».

Ότι στα πλαίσια της συμμετοχής της σχεδιάστηκαν από μια εργαζόμενη σε αυτήν (μη κατονομαζόμενη στο αγωγικό δικόγραφο ή στις προτάσεις της ενάγουσας) δυο γραφικές παραστάσεις, και συγκεκριμένα μια απεικόνιση ενός «σκύλου-μασκότ» με την ονομασία «...» και ένα λογότυπο της λέξεως «saferinternet». Οτι οι γραφικές αυτές παραστάσεις συνιστούν πρωτότυπες πνευματικές δημιουργίες, τα δε περιουσιακά δικαιώματα επ1 αυτών μεταβιβάστηκαν αυτοδικαίως στην ίδια.

Ότι έκανε εκτεταμένη χρήση των έργων σε πληθώρα έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού. Ότι με την ελληνική καταναλωτική οργάνωση με την επωνυμία «Ε» συνέστησε κοινοπραξία, προς υλοποίηση του συγχρηματοδοτούμενου κατά το ήμισυ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή έργου με τον τίτλο: «SafeNetHome».

Ότι στα πλαίσια του έργου χρησιμοποίησε τις προαναφερόμενες δημιουργίες, επί των οποίων διατήρησε τα δικαιώματα πνευματικής της ιδιοκτησίας. Ότι τον Ιούλιο του έτους 2006 η κοινοπραξία ξεκίνησε τις εργασίες προπαρασκευής ενός συνεδρίου για την ασφάλεια στο διαδίκτυο. Ότι η εναγομένη εξεδήλωσε την πρόθεση της να αναπαράγει και να διανείμει δωρεάν στους συνέδρους ειδικό συλλεκτικό συνεδριακό τρίπτυχο, μαζί με γραμματόσημα και φάκελο.

Ότι η ίδια ανταποκρίθηκε θετικά στην πρωτοβουλία της εναγομένης και ανέλαβε τη δημιουργία των επιπλέον γραφικών παραστάσεων, κειμένων και επιτραπέζιων παιχνιδιών και αρχείων για το τρίπτυχο. Ότι επίσης σχεδίασε σειρά 10 γραμματοσήμων με βάση το λογότυπο και τη μασκότ, έναν φάκελο

αλληλογραφίας, καθώς και γραφική παράσταση σφραγίδας. Ότι στο τρίπτυχο είχε θέσει την ακόλουθη ένδειξη: «Folder Design Copyright SafeNetHome 2006 - Copyright © 2002: All rights reserved». Ότι παρέδωσε τα ως άνω σχέδια στην εναγομένη για την αναπαραγωγή τους. Ότι κατά τη διεξαγωγή του συνεδρίου διαπίστωσε ότι το συνεδριακό τρίπτυχο, μαζί με τα γραμματόσημα, φάκελο και σφραγίδα, διετίθεντο προς πώληση από την «.....» έναντι τιμήματος 11,90 ₺. Ότι μετά το πέρας των εργασιών του συνεδρίου η εναγομένη εξακολούθησε την πώληση τους από τα καταστήματα του δικτύου έναντι του ίδιου ως άνω τιμήματος, παρά τις συνεχείς εξαρχές οχλήσεις της. Ότι η εναγομένη διέθεσε στο κοινό τουλάχιστον 3.500 αντίτυπα του τριπτύχου. Ότι με τον τρόπο αυτό η εναγομένη προσέβαλε παράνομα και αυθαίρετα, αφενός τα περιουσιακά δικαιώματα της επί των εικαστικών έργων που δημιούργησε η εργαζόμενη σε αυτήν, ήτοι του «σκύλου-μασκότ» με την ονομασία «.....» και του λογοτύπου της λέξεως «saferintemet», αφετέρου δε το συγγενικό της δικαίωμα στη σελιδοποίηση και στη στοιχειοθεσία του τριπτύχου.

Ότι η αμοιβή που συνήθως καταβάλλεται για το είδος της εκμετάλλευσης που έκανε χωρίς άδεια η εναγομένη ανέρχεται στο ποσό των 15.000. Ότι από την αδικοπραξία της εναγομένης υπέστη ηθική βλάβη.

7. Ζητεί δε: α) να υποχρεωθεί η εναγομένη να άρει την προσβολή και να παραλείπει αυτή στο μέλλον, β) να απειληθεί χρηματική ποινή ύψους 3.000 σε βάρος της για κάθε παράβαση της υποχρεώσεως παράλειψης, γ) να υποχρεωθεί η εναγομένη να της καταβάλει το συνολικό ποσό των 60.000, αναλυόμενο ως εξής:

ι) 30.000 ως αποζημίωση για την αποκατάσταση της περιουσιακής της ζημίας, που ισούται με το διπλάσιο της προπαρατιθέμενης ανάλογης αμοιβής, και ιι) 30.000 ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική της βλάβη, δ) να δημοσιευθεί με δαπάνες της εναγομένης περιλήψη της απόφασης στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στην κεντρική ιστοσελίδα της εναγομένης στο διαδίκτυο, ε) να κηρυχθεί η απόφαση προσωρινώς εκτελεστή και στ) να καταδικασθεί η εναγομένη στη δικαστική της δαπάνη. Επικουρικώς, και σε περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν συντρέχει υπαιτιότητα της εναγομένης και απορρίψει το υπό γ` αίτημα ως αβάσιμο στην ουσία του, η ενάγουσα ζητεί να υποχρεωθεί η εναγομένη να της καταβάλει το ποσό των 66.500, που αντιστοιχεί στο ποσό κατά το οποίο η εναγομένη έγινε πλουσιότερη από την εκμετάλλευση του τριπτύχου (3.500 αντίτυπα x 19).

8. Με το παραπάνω περιεχόμενο και αιτήματα η αγωγή εισάγεται αρμοδίως για να συζητηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου κατά την τακτική διαδικασία (άρθρα 7, 9, 14 παρ. 2, 25 παρ. 2 ΚΠολΔ, 3 παρ. 26α Ν 2479/1997 σε συνδυασμό με Απόφαση Γ.Γ. Υπ. Δικ/νης 50726 Φ.Ε.Κ. Β` 739/20.6.2006), είναι, όμως, απορριπτέα κατ` αμφοτέρες τις βάσεις της, κύρια και επικουρική, αφενός μεν ως απαράδεκτη λόγω αοριστίας κατά το μέρος που στηρίζεται στην προσβολή των περιουσιακών δικαιωμάτων επί του λογοτύπου και του «σκύλου-μασκότ», τα οποία (δικαιώματα) μεταβιβάσθηκαν στην ενάγουσα αυτοδικαίως, διότι δεν κατονομάζεται στο αγωγικό δικογράφο η μισθωτός δημιουργός τους (βλ. σκέψεις 2-4), αφετέρου δε ως νόμω αβάσιμη κατά το μέρος που στηρίζεται στην προσβολή του συγγενικού δικαιώματος της ενάγουσας επί της στοιχειοθεσίας και της σελιδοποίησης του τριπτύχου, καθώς αυτή δεν ήταν εκδότης του κατά την έννοια του νόμου, ούτε πρόκειται για εκδοθέν από την ίδια έργο, ήτοι για έργο που αναπαρήγαγε και διένειμε στο κοινό (βλ. σκέψη 5).

Σημειωτέον ότι η ανωτέρω ένδειξη που έθεσε η ενάγουσα στο τρίπτυχο που παρέδωσε στην εναγομένη δεν καλύπτει τις προϋποθέσεις εφαρμογής του τεκμηρίου του άρθρου 10 παρ. 2 Ν 2121/1993, ώστε να κριθεί ορισμένη η αγωγή, αφού ο λογότυπος και ο «σκύλος-μασκότ» δεν είναι συλλογικά έργα. [...]

[Απορρίπτει την κύρια και παρεμπίπτουσα αγωγή].